

[- po modyfikacji](#)

Nowości prawa medycznego Tajemnica lekarska - po modyfikacji

Zasadniczym celem nowelizacji było wprowadzenie dawno oczekiwanych zmian w przepisach dotyczących obowiązku zachowania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem po jego śmierci przez osoby wykonujące zawód medyczny. Z jednej strony ma ona wyeliminować dotychczasowe bardzo nieprecyzyjne przepisy, których realizacja powoduje, że w praktyce bliscy osoby zmarłej nie mają możliwości uzyskania niezbędnych informacji o nim. Z drugiej strony - wprowadza przepisy, na mocy których dostęp osób bliskich do tych informacji zostaje poddany kontroli sądowej, co zapewni ochronę prywatności zmarłego pacjenta po jego śmierci.

Zmiana definicji osoby bliskiej

Dotychczasowe przepisy przewidywały, że pacjent może za życia wyrazić sprzeciw wobec dostępu do informacji medycznej o nim, zwłaszcza dotyczących jego zdrowia. Sprzeciw ten powinien być wówczas dołączony do dokumentacji medycznej. Po śmierci pacjenta dokumentacja ta może być udostępniana osobie upoważnionej przez pacjenta za życia lub osobie, która w chwili zgonu pacjenta była jego przedstawicielem ustawowym. Obecnie - po nowelizacji - dokumentacja może zostać udostępniona także osobie bliskiej, co jest dosyć istotną zmianą. Warunek jest jeden, że udostępnieniu nie sprzeciwi się inna osoba bliska lub pacjent za życia nie wyraził takiego sprzeciwu.

Po pierwsze - nowelizacja zmienia nieco definicję osoby bliskiej. Za taką uznaje się - po zmianach - „małżonka, krewnego do drugiego stopnia lub powinowatego do drugiego stopnia w linii prostej, przedstawiciela ustawowego, osobę pozostającą we wspólnym pożyciu lub osobę wskazaną przez pacjenta”. Po drugie - sprzeciw pacjenta, wyrażony przez niego za życia, dotyczący informacji o nim, może zostać przełamany na drodze sądowej.

Wyrok sądu będzie decydujący

Sąd może „odtajnić” informacje dotyczące pacjenta, jeżeli jest to niezbędne:

- 1) w celu dochodzenia odszkodowania lub zadośćuczynienia, z tytułu śmierci pacjenta;
- 2) dla ochrony życia lub zdrowia osoby bliskiej.

Sąd ostatniego miejsca zamieszkania zmarłego może także rozstrzygać potencjalny spór

między osobami bliskimi, np. między żoną i rodzicami zmarłego pacjenta, dotyczący zakresu ujawnianej tajemnicy. Wniosek w takiej sprawie może zostać złożony także przez lekarza (lub innego przedstawiciela zawodu medycznego), jeżeli ma on wątpliwości czy dana osoba może być uznana za osobę bliską pacjentowi. Postępowanie będzie toczyło się w trybie nieprocesowym, co sprawia, że owocem całej procedury będzie wydanie przez sąd postanowienia o ujawnieniu tajemnicy lub też odmowie jej ujawnienia.

Sąd w postępowaniu powinien wziąć pod uwagę następujące czynniki:

- 1) interes uczestników postępowania;
- 2) rzeczywistą więź osoby bliskiej ze zmarłym pacjentem;
- 3) wolę zmarłego pacjenta;
- 4) okoliczności wyrażenia sprzeciwu.

Kiedy tajemnica nie obowiązuje

Warto w tym miejscu przypomnieć, że ogólna zasada dotycząca zachowania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem, przez osoby wykonujące zawód medyczny, może być przełamana.

W myśl przepisów tajemnica nie obowiązuje gdy:

- 1) tak stanowią przepisy odrębnych ustaw (na przykład w przypadku przesłuchania przez sądem karnym);
- 2) zachowanie tajemnicy może stanowić niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia pacjenta lub innych osób (sytuacje związane chociażby z podejrzeniem roznoszenia przez pacjenta chorób zakaźnych i koniecznością wdrożenia nadzoru epidemiologicznego);
- 3) pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy wyraża zgodę na ujawnienie tajemnicy;
- 4) zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji o pacjencie związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych innym osobom wykonującym zawód medyczny, uczestniczącym w udzielaniu tych świadczeń (czyli po polsku – przekazania kolejnym lekarzom dotychczas zdobytej wiedzy o pacjencie).

Nowelizacja ustawy o prawach pacjenta wprowadziła zasadę, że w powyższych przypadkach ujawnienie tajemnicy może nastąpić „wyłącznie w niezbędnym zakresie”. Można mieć wątpliwości, czy konieczne było aż takie doprecyzowanie, gdyż wynikało to z rozsądnej interpretacji przepisów.

Nina Smoleń

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarze dentysty

oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz 150)

Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz 617, z póź. zm.)

Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczników Praw Pacjenta (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1318, z póź. zm.)